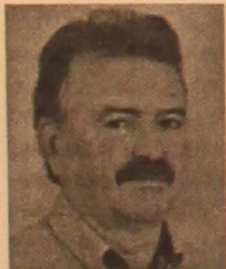

Γραμματική της Κοινής Κουτσοβλαχικής

**Γράφει
ο Γιάννης
Τσιαμίτρος
εκπ/κός-
χοροδιδάσκαλος**

*Παραθέτουμε αυτολεξεί (χωρίς να παραποιήσουμε

τίποτα, καθότι δεν είμαστε ειδικοί στο θέμα) την εισαγωγή του βιβλίου των Ν. Κατσάνη-Κ. Ντίνα «Γραμματική της Κοινής Κουτσοβλαχικής», σελ. 11-12, έκδοση Αρχείου Κουτσοβλαχικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1990. Οι απόψεις αυτές προέρχονται από επιστήμονες γλωσσολόγους και όχι από ομιλίες (σε δημόσιους χώρους) και μελετήματα απλών ανθρώπων, που ασχολούνται με το θέμα, ως γλωσσολόγοι, και χρησιμοποιούν αποσπασματικά και επιλεκτικά απόψεις αυτών των επιστημόνων. Εμείς απλά θα παρουσιάσουμε αυτά που λένε οι επιστήμονες με αυστηρό επιστημονικό λόγο. Τα συμπεράσματα στον αναγνώστη. Αυτό το σημείωμα δεν θα είναι το μοναδικό, γιατί υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να φωτίσουμε το θέμα*.

«Η σύνθεση της Κουτσοβλαχικής γραμματικής σήμερα έχει περισσότερο επιστη-

μονικό χαρακτήρα, παρά χρηστικό. Η ΚΒ ανήκει σε εκείνα τα γλωσσικά ιδιώματα, που δεν ευτύχησαν για ποικίλους λόγους, να αποκτήσουν γραπτή μορφή και να δημιουργήσουν αντίστοιχα γραπτή παράδοση και ιδιαίτερο πολιτιστικό παρελθόν. Η συμβίωση των Βλάχων με τον ελληνικό κόσμο και η προφανής ιστορική και πολιτιστική τους καταγωγή απ' αυτόν, συνετέλεσαν ώστε να μην αισθανθούν την ανάγκη να χρησιμοποιήσουν το επίκτητο γλωσσικό τους όργανο για να εκφράσουν τα πολιτιστικά τους αγαθά, αφού αυτά ταυτίζονται με εκείνα του ελληνόφωνου κόσμου».

«Η προσπάθεια που ξεκίνησε «έξωθεν», εκ μέρους της Ρουμανίας, από καθαρά πολιτικούς λόγους, για δήθεν εθνολογική απύπνιση των Βλαχοφώνων, όχι μόνο δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αλλά στάθηκε και η αφετηρία για την παρακμή του Κουτσοβλαχικού στοιχείου. Η δημιουργία ελληνικής εθνικής συνείδησης στους Βλαχοφώνους πληθυσμούς, όπως αποδεικνύεται από την καθολική συμμετοχή τους στους εθνικούς αγώνες της Ελλάδας, προηγήθηκε της ρουμανικής προπαγάνδας. Ακόμα είναι ολοφάνερο ότι, εκτός από την γλωσσική συγγένεια, κανένα πολιτιστικό, εθνολογικό ή ανθρωπολογικό στοιχείο δεν πλησιάζει τους

Βλάχους προς τους Δακορουμάνους. Τέλος η αντιπαράθεση, που δημιούργησε η ξένη προπαγάνδα, όχι μόνο μεταξύ ελληνοφώνων και βλαχοφώνων, αλλά κυρίως μεταξύ των Βλάχων, υπήρξε η απαρχή της διασποράς των Κουτσοβλαχικών πληθυσμών και της συρρίκνωσης του ιδιώματός τους».

«Τα προβλήματα, που προβάλλουν για τη σύνθεση μιας Γραμματικής ενός ιδιώματος με ελλιπή ή φτωχή παράδοση, είναι πολλά και περίπλοκα. Πολλαπλασιάζονται, μάλιστα, αν λάβει κανείς υπόψη του και την απουσία ομοιογένειας, που παρατηρείται στην ΚΒ.

Έτσι, η χρησιμοποίηση του όρου «Κοινή Κουτσοβλαχική» σημαίνει την προσπάθεια για την πιο αντιπροσωπευτική παρουσίαση της Γραμματικής δομής του ιδιώματος, όχι με αυθαίρετες γενικεύσεις και κατασκευές, αλλά με την επιλογή και αξιολόγηση των διαφόρων ποικιλιών, που θα βοηθήσουν τον αναγνώστη στην ευρύτερη και καλύτερη κατανόηση του ιδιώματος».

«Τα ΚΒ ιδιώματα του ελληνικού χώρου διαιρούνται σε Βόρεια και Νότια, χωρίς αυστηρή γεωγραφική κατανομή. Σήμερα, η κατάσταση εμφανίζεται πιο περίπλοκη, γιατί νεότερες μεταναστεύσεις, από την εποχή της Τουρκοκρατίας μέχρι τις ημέρες μας, συνετέλεσαν ώστε ομάδες ομιλητών της Βόρειας

ΚΒ να εισχωρήσουν σε κοινότητες ομιλητών της Νότιας ΚΒ, με αποτέλεσμα την αλληλοεπίδραση των δύο βασικών ιδιωμάτων. Αλλά και τα Βόρεια και Νότια ιδιώματα εμφανίζουν στους κόλπους τους διαφοροποιήσεις, ενώ η έρευνα ακόμη δεν μπόρεσε να μας δώσει πλήρη περιγραφή τους».

«Κατά την παρουσίαση της ύλης θα λαμβάνονται υπόψη οι δύο βασικές ομάδες ομιλητών, θα επιλέγονται οι επικρατέστεροι τύποι και στο υπόμνημα θα δίνονται επιπρόσθετοι τύποι και επεξηγήσεις για να σχηματίσει ο αναγνώστης πληρέστερη εικόνα για το ΚΒ ιδίωμα. Πρωτεύουσα θέση κατέχουν πάντα οι τύποι, που είναι αποδεχτοί από το μεγαλύτερο ποσοστό των ομιλητών στο μέτρο, που μας επέτρεψε η έρευνα να διαπιστώσουμε. Τέλος, κριτήριο αποτέλεσε και η ιστορική διάσταση, που μας επέβαλε την προτίμηση τύπων, που είναι πιο κοντά προς την λαϊκή λατινική από εκείνους, που εξελίχθηκαν κάτω από ξένη γλωσσική επίδραση».

(Όσα βρίσκονται ανάμεσα σε αστερίσκους*...*είναι δικές μας παρατηρήσεις, ενώ όσα βρίσκονται ανάμεσα σε εισαγωγικά«...»είναι απόψεις των επιστημόνων)